

PROSVETNI DELAVEC

XI. PLENUM CENTRALNEGA KOMITEJA LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

ZA HITREJŠI RAZMAH ŠOLSKE REFORME

Mladinska organizacija opozarja na nekatere pomanjkljivosti pri izvajanju naše šolske reforme

Pred nekaj dnevi je bil v Ljubljani plenum Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije. Kot poglavito točko razgovora je plenum tokrat določil temo: »Hitrejša in smelejša razvijanje šole v samostojno družbeno ustanovo in mesto Ljudske mladine.« Ugotovitve referata so bile izdelane na osnovi ankete, katere je mladinska organizacija pod koncem preteklega šolskega leta izvedla med svojimi člani na srednjih šolah, dalje na osnovi razgovorov s šolskimi vodstvi in družbenimi organi v šolstvu.

Plenum, ki sta se ga kot gosta med drugimi udeležila tudi podpredsednik Glavnega odbora SZDL France Kimovec-Ziga in predsednik Sveta za šolstvo Vlado Majhen, je tako razpravljal o nekaterih aktualnih vprašanjih, ki naj jih na kratko navedemo.

Ugotovitve plenuma bi v celoti bile te, da šolska reforma v vsebinskem smislu še ni dosegla svojih ciljev in da bo potrebno v bodoče več načrtnega dela. V prvi vrsti bo treba doseči večjo povezanost šole z družbeno skupnostjo, z gospodarskimi in družbenimi organizacijami v kraju. Krajevna skupnost mora razumeti, da za delo neke šole ni odgovorna le občina, ampak vsi volivci. Ljudski odbori, prosvetne ustanove in družbeno-politične organizacije naj bi združile svoje sile in skupni akciji za izgrajevanje sistema vzgoje in izobraževanja ter za harmonično sodelovanje vseh vzgojnih činiteljev — šole, staršev in organizacij.

Pri obravnavanju učne materije v šolah še vedno prevladujejo stare učne metode, ki vse premalo aktivizirajo mladino. Mladinska samouprava, pojmovana kot pedagoški princip, ki postavlja učitelja v ozadje ter v organizacijo učnega procesa vedno bolj vključuje učence, postaja še počasi sestavni del pedagoške prakse.

Ni mogoče zanikati širokega razmaha družbenega upravljanja v šolstvu, vendar je še opaziti tošosti, administrativno reševanje

šolskih problemov in premajhno zainteresiranost za vzgojna vprašanja; te napake — po ugotovitvah plenuma — izvirajo iz premajhne pozornosti družbeno-političnih organizacij za vzgojo kadrov šolskih odborov in za razgibanost učiteljskih kolektivov.

Tudi mladinska samouprava kot oblika sodelovanja učencev pri upravljanju še ni zažvela, kot bi morala. Tu je opaziti formalistično gledanje vodstev šol na šolske skupnosti kot na instrument vzdrževanja reda in discipline. Posledica tega je osiromašenje vsebinske vloge skupnosti pri ustvarjanju zdravih, normalnih delovnih odnosov v šoli.

Plenum je dalje potrdil veliko vlogo svobodnih aktivnosti, brez katerih bi življenje na šolah bilo vsebinsko osiromašeno, nepopolno. Zato bo potrebna še večja družbena skrb za nadaljnji razmah svobodnih aktivnosti. V družbenih skladih za šolstvo bo treba zagotoviti sredstva tudi zanje.

Organizacija LMS ni zadovoljna z aktivnostjo mladih članov Zveze komunistov na šolah. Vzroke za to je po njenem mnenju treba iskati v nezadovoljvi skrbni občinskih vodstev ZK, pa tudi v

premajhni prizadevnosti samih članov glede izobraževanja in družbene aktivnosti tako v šoli kot izven nje.

Plenum je opozoril tudi na probleme mladega pedagoškega kadra; poudarili so nujnost skrb

dela. Tudi materialna osnova šolstva se je v primerjavi s preteklim obdobjem znatno povečala. Še ugodnejše pogoje za nadaljnji razvoj našega šolstva pa pomeni brez dvoma upoštevanje novega načina financiranja šolstva;

Delegati in gostje XI. plenuma Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije med razpravo

za samoupravljanje in vnašanje v pouk novih, karakterističnih pridobitev našega razvoja, iskanja novih metod in pisanja v pedagoško literaturo. Na splošno naj bi povečali skrb za probleme mladih učnih moči, ki po navadi pridejo na najtežje delovna mesta.

Kjub vsem tem pomanjkljivostim pa je plenum ugotovil tudi mnogo pozitivnih momentov razvoja šolske reforme. Vsebinski napredek označujejo novi odnosi na šolah, drugačno gledanje družbene skupnosti na šolo in tudi večja kvaliteta učno-vzgojnega

le-to bo okrepilo prizadevanja za doseg novega položaja šole in novih pogledov na reševanje vzgojno-izobraževalnih problemov.

V svoji razpravi na plenumu je tovariš Majhen poudaril zlasti potrebo po osredotočenju političnih sil v izobraževalnih zavodih in poživljenju družbenega mehanizma, ki deluje znotraj šole: osnovni cilj temu naj bodo vzgojni smotri. Prav tako pa je potrebna tudi mobilizacija sil izven šol z namenom, da se še bolj razvije podružabljenje šolstva.

H.

vprašanja vzgoje in izobraževanja. Zdi se, da je v tem tudi osnovni vzrok, da se šolstvo v teh zaostalih krajih tako naglo razvija. Vendar bi človeka zanimalo predvsem to, kako je uspelo prosvetnim delavcem piranske občine doseči pri ljudskih odborih, pri političnih predstavnikih in pri gospodarskih organizacijah tolikšno veljavo.

Na kratko naj najprej navedemo značilnosti, ki se nam zdijo nekaj posebnega celo v republiškem merilu.

Pri današnjem položaju šolstva v piranski občini ni brez pomena dejstvo, da tamkajšnje šole že od leta 1955 povsem samostojno razpolagajo s svojimi sredstvi — letos trikratno povečanje sredstev za materialne izdatke

mena dejstvo, da tamkajšnje šole že od leta 1955 povsem samostojno razpolagajo s svojimi sredstvi. Vsa ta leta je občina le nakazovala globalna sredstva za vsako šolo za vse leto; na tekočem računu pri banki pa so nato šole po svojih potrebah črpale svoja sredstva. V tem je vsekakor gledati začetek osamosvajanja šol, o čemer zdaj toliko govorimo, a so v tej občini stvari po svoji uvidevnosti nekoliko pohitile. Toliko laže jim je zdaj, ko imajo družbene sklade za šolstvo, uvažanje novega sistema financiranja. V letošnjem letu so ugotovitve dokaj spodbudne. Samo sredstva za materialne izdatke šol so se letos trikratno povečala! Pri tem so mobilizirali gospodarske organizacije (pametna poteza: predsedniki šolskih odborov so vodili gospodarske veniki v občini!), tako da računajo, da jim bo znaten del sredstev ostal še za rezervo za prihodnje leto. Z novim koledarskim letom nameravajo šole piranske občine že povsem prenehati posloovati po proračunskem sistemu in v celoti preiti na financiranje iz družbenih skladov za šolstvo.

Pri vsem tem je sindikalna organizacija prosvetnih delavcev odigrala vodilno vlogo. Za prihodnje leto imajo že pripravljene finančne načrte za vsako šolo (z vključenimi lastnimi sredstvi in z izrednimi dotacijami gospodarskih organizacij). Kategorizacija šol so izvedli dosledno v štirih kategorijah: srednje strokovne šole, nižje strokovne šole, nižje umetniške in osnovne šole (katere so spet porazdelili v tri skupine). Veliko so imeli izdatkov z investicijami, vendar so težave — tako pravijo — v glavnem prebrodene.

Zdaj pripravljajo osnutke pravilnikov za delitev osebnih dohodkov. Pri tem je zanimivo, da jim je osnovno merilo približanje splošni ravni prejemkov v komuni. Ugotovili so povprečje mesečnih prejemkov ljudi z enako izobrazbo v drugih službah, upoštevali specifičnosti svojega dela in dobili tako dokaj primerne merilo. (S takim izenačenjem prejemkov bi se v bodoče morali odpovedati vsem naravnim dajatvam, kar tudi predvidevajo, ker le-te res pomenijo v našem družbenem sistemu anahronizem.)

Sindikalna organizacija piranske občine je s pravilnim postavljanjem problemov šolstva in zlasti s pravilnim vrednotenjem lastnega dela zainteresirala odgovorne činitelje v komuni za reševanje teh problemov. Le s tem, ko se zavedajo pomembnosti svojega dela in ko kažejo tudi s konkretnim družbenim udejstvom in z delom v šolskih ustanovah svojo prizadevnost za izboljšanje vzgoje in izobraževanja, lahko na svoje zahteve družbi priproseni delavci pričakujejo pozitivno reakcijo. Tam pa, kjer si niti sami niso v svesti svoje vloge v našem družbenem življenju, niti ne znajo objektivno preценiti svojega dela, ne morejo postavljati svojih upravičenih zahtev in še manj morejo pričakovati, da jih bo družbena skupnost upoštevala. H.

Petar Vujić

Obisk japonskih prosvetnih delavcev

Na vabilo Centralnega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije se je konec julija mudila v naši državi delegacija Unije prosvetnih delavcev Japonske.

V delegaciji so bili: Kenzo Hoshio (vodja delegacije), Tsujoshi Sugavara, Tadashi Shiba in Eikishi Ohkura. Gostje so bili dva dni v Beogradu; bili so sestavni del delegacije prosvetnih delavcev Japonske na kongresu svetovne konfederacije organizacij prosvetne stroke v New Delhiju v začetku avgusta.

V Beogradu si je delegacija ogledala poizkusno osnovno šolo »Maksim Gorki«; člani delegacije so se zanimali za organizacijo in delo šole, si ogledali razstavo dijaških del in se pogovarjali o sodelovanju šole in družbenega okolja.

Delegacijo je sprejel pomočnik sekretarja Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo Pero Djetelić in odgovarjal na vprašanja v zvezi z našim šolskim sistemom, o problemih šolske reforme, materialnem položaju in financiranju šolstva, o organizaciji in delu na univerzah.

V Centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije je delegacija razgovarjala o nadaljnjem svetu Ašer Deleon. V pogovoru s člani delegacije je obrazložil načela politike Zveze sindikatov Jugoslavije o sodelovanju z mednarodnimi in nacionalnimi sindikalnimi organizacijami ter seznanil goste z organizacijo in delom jugoslovanskih sindikatov.

V Centralnem odboru Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev se je japonska delega-

cija razgovarjala o nadaljnjem sodelovanju obeh organizacij prosvetnih delavcev. Obojestransko so v razgovoru načeli vprašanja, s katerimi se tako na Japonskem kot v Jugoslaviji ukvarjajo sindikalne organizacije prosvetnih delavcev. Glede nadaljnega sodelovanja obeh organizacij so se domenili, da bo Unija japonskih prosvetnih delavcev poslala svoje predstavnike na mednarodni sestanek, ki bo konec oktobra v Beogradu (sestane bo organiziran na temo »Sodelovanje šole in družbenega okolja«), dalje da si bosta obe organizaciji zamenjavali publikacije in časopise, da bo prišlo do izmenjave in objavljanja člankov s področja dela sindikatov, da bomo podprli dijaško dopisovanje in zamenjavo šolskega materiala

med posameznimi šolami obeh dežel.

Unija japonskih prosvetnih delavcev je bila osnovana 1947 in ima 470.000 članov ter združuje vse prosvetne delavce od predšolskih ustanov do univerz. V dosedanjih akcijah, ki jih je izvajala Unija japonskih prosvetnih delavcev, je Sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije nudil podporo solidarnosti japonskim prosvetnim delavcem tako z direktnimi medsebojnimi stiki kakor tudi na mednarodnih sestankih. O tem je naš tisk že poročal.

Ta prvi obisk delegacije japonskih prosvetnih delavcev bo omogočil širše sodelovanje organizacij prosvetnih delavcev Japonske in Jugoslavije.

VI. kongres jugoslovanskih geografov

Danes, 27. septembra, se je pričel v Ljubljani v veliki dvorani Instituta za sociologijo VI. kongres geografov FLRJ. To pomembno srečanje več kot 200 jugoslovanskih geografov in več gostov iz tujine je pod pokroviteljstvom Sveta za znanost LRS in je tokrat prvič v Sloveniji; organizator kongresa je Geografsko društvo Slovenije.

Kongres bo zasedal do 30. 9. Prvega dne bere univ. prof. dr. Svetozar Hlešić referat »Položaj in naloge geografske vede v FLRJ«, naslednje dni pa bodo obravnavali — na plenarnih zasedanjih in po sekcijah razna področja geografije. Posebej bi tu opozorili na plenarni sestanek v petek, ko bodo na sporedu teme »Geografija in turizem«, in v soboto, ko bodo prav tako na skupnem zasedanju obravnavali pouk geografi-

je (referata — Dušan Kompare: Vprašanja pouka geografije in Pavao Kurtek: Priloge učencev iz osnovne šole v gimnaziju).

Cepprav smo omenili nekatere konkretne teme, ki posebej zanimajo slehernega prosvetnega delavca, je pomen VI. kongresa jugoslovanskih geografov mnogo širši. Gre za to, da bodo spregovorili o mestu in vlogi geografije v socialistični družbi, o tem, da geografija ni predmet, ki bi učenca v šoli naučil imena glavnih mest, najvišjih vrhov, ali — kot nekateri ironično pravijo, da reke teko od izvira k izlivu, temveč, da učenca naučijo razumevati prostor, dogajanje v prostoru, nenehni razvoj vsega in medsebojno odvisnost, pri čemer naj bo človek, kot vselej pri nas, na prvem mestu. To je naloga šolske geografije, obveznost do slehernega učenca, ne glede na to, ali bo

le-ta nekoč geograf ali pa si bo izbral katerikoli drugi poklic.

Kongresne teme pa povedo še več. Kljub vse večji specializaciji vsega in vsepovsod (vrhunski geografi, recimo celo specialisti glaciolog je redko tudi vrhunski antropogeograf) je danes geografija širša veda, kot je bila kdaj koli prej. Danes geografi tesno in uspešno sodelujejo z urbanisti, sociologi, projektanti, turističnimi strokovnjaki in drugimi, kar pomeni, da so dobili tudi praktično delovno mesto pri nas. To pa je hkrati spodbuda za še bolj sistematično in boljše organizirano znanstveno proučevalno delo, kjer čaka sedanjo generacijo geografov še veliko nalog in za katero jih obvezujejo svetle in po vsem svetu znane tradicije jugoslovanske geografije. S temi mislimi želimo kongresu uspešno delo. D. D.

Teden boja proti TBC

Na mnogih naših šolah je Podmladek Rdečega križa že pričel z delom. Imeli so skupščino in pripravili program za vse leto. Prav gotovo so povsod vključili v svoj delovni načrt tudi delo in naloge v Teden boja proti tuberkulozi, ki je letos od 24. septembra do 1. oktobra. Rdeči križ hoče izkoristiti ta teden predvsem zato, da seznani prebivalstvo s problemom, ki ga tuberkuloza v današnjem obsegu pomeni ne samo za številne bolnike, temveč tudi za družbo kot težko gospodarsko breme.

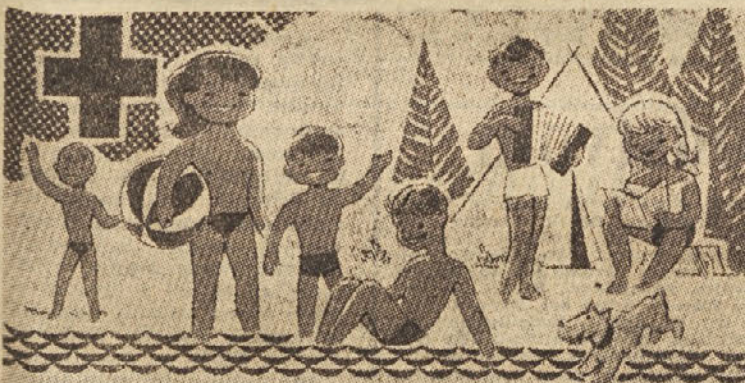
Da bo obolenost zmanjšana že v bližnji bodočnosti do tolikšne mere, da bo zgubila svoj množični značaj in bomo lahko govorili le o posameznih primerih, bo mnogo pripomogla zdravstvena vzgoja naših otrok, saj z zdravstvenim prosvetljanjem budimo v človeku težnjo po higijenskem načinu življenja in smotrnem počitku.

Zato prosimo, da bi vzgojitelji v tem tednu dali našim podmladkarjem najosnovnejše informacije o TBC, mnogo pa povedali o tem, kako z zdravim načinom življenja, pravilno prehrano, zadostnim spanjem, bivanjem in gibanjem na svežem zraku utrđimo telo, da se bo uspešno branilo pred infekcijo z bacili TBC.

Da bodo razgovori ali predavanja čim pestrejša, je Glavni odbor Rdečega križa Slovenije pripravil gradivo o TBC, ki ga bo v tem tednu prejela vsaka šola. Poleg tega je na občinskem odboru RK Vestnik GO RKS, ki je v celoti posvečen temu vprašanju. Za podmladkarje pa je GO RKS pripravil slikanico, ki naj bi otroku na enostaven način prikazala najosnovnejše o TBC in borbi proti njej. Slikanico bodo vzgojitelji lahko dobili pri občinskih odborih RK in jo uspešno uporabili pri pouku samem ali pa na rednih sestankih RK. Mnogo bi obogatile razgovore s podmladkarji informacije o stanju TBC v domači občini. Podatke bi dobili vzgojitelji na protituberkuloznih dispanzerjih svoje občine.

V tem tednu naj se podmladkarji spomnijo svojih bolnih tovarišev po zdraviliščih in bolnicah s pismi, mnogokje pa jih bodo lahko razveselili s sadjem in sadnimi sokovi. PRK bo v tem tednu boja proti tuberkulozi najtesneje sodeloval s terenskimi in občinskimi organizacijami Rdečega križa in tako po svoji moči prispeval k uspehu te akcije.

Komisija za PRK pri GO RKS

XIV. mednarodna konferenca za šolstvo

V zgodovinske kraje z mladino in pionirji

XIV. mednarodna konferenca za šolstvo je bila letos v Ženevi v anen od 3. do 4. julija. Dnevni red je obsegal: 1. organizacija osnovne šole z enim učiteljem; 2. organizacija predšolske vzgoje; 3. poročila prosvetnih ministrstev o pomenu sprememb šolanja v šolskem letu 1960/61. Na konferenci je prisostvovalo 212 delegatov iz 85 držav, tako da pomeni ta konferenca mednarodni sestanek prve vrste. Med delegacijami je bila tudi jugoslovanska, v kateri so bili: ravnateljica Zveznega zavoda za šolstvo Mitrović, svetnik Zlatko Nelvinger, profesorica Staša Jelić in svetnik Miodrag Djuverović.

Konferenco je najprej pozdravil državni svetnik Zenevskega kantona Alfred Borel, ki je zaželel udeležencem konference v imenu predsednika Izvršnega komiteja mednarodnega biroja za prosveto (BIE) veliko uspeha. Nato se je zahvalil državam članicam za informativna poročila o spremembah v šolstvu, kakor tudi za referate, ki so bili na dnevnem redu. Sporočil je, da se generalni direktor UNESCO Vitorio Veronese zaradi bolezni ne more udeležiti konference, da pa bo navzočnost o. Renaa Maoa, pomočnika generalnega direktorja UNESCO, pripomogla k širšemu sodelovanju med UNESCO in BIE.

G. Borel je posebej opozoril na važnost 3. točke dnevnega reda, ki omogoča izmenjavo izkušenj; poudaril je, da so uspehi na področju šolstva vedno večji.

Na predlog maroškega delegata so izbrali delovno predsedstvo, v katerem so bili: predsednik Markušević, vodja sovjetske delegacije, podpredsednik Moha-

med Ali Hafez, pomočnik prosvetnega ministra ZAR, Aktar Husein, minister prosvete in znanosti Pakistana, Hgujen Kvang Trik, prosvetni minister Vietnama, Aja Našuku, prosvetni minister Nigerije, Alfonso Okalto Londono, prosvetni minister Kolumbije, Joakim Varagas Mandes, prosvetni minister Costarike, in Georg Jojaziš, grški prosvetni minister.

Predstavniki UNESCO g. Rene Mao je v pozdravnem nagovoru poudaril nekaj bistvenih vprašanj, o katerih je UNESCO razpravljala lansko leto v Parizu. Predvsem, je dejal naj države članice posvetijo posebno pozornost priporočilom, ki jih sprejemajo mednarodne konference za šolstvo v organizaciji UNESCO ali BIE. UNESCO si bo prizadeval, da bodo ta priporočila sprejela tudi njegove nacionalne komisije.

Prisotne je seznanil s problematiko razvoja šolstva v Afriki, kar naj bi bila ena glavnih nalog UNESCO. S tem namenom je UNESCO že pomagal organizirati sestanek v Adis Abebi, na katerem so delegati 39 afriških

vornih prosvetnih organov. Ugotovili so, da je potrebno pouk v teh šolah organizirati tako, da omogoča učencem nadaljevanje šolanja. Omenjeno je bilo vprašanje učnih načrtov in programov ter sodelovanje odgovornih pedagoških in drugih služb pri tem delu. Tem šolam bodo morali pristojni prosvetni forumi nuditi več pomoči kakor tudi učiteljem na teh šolah. Priporočila vsebujejo administrativne in pedagoške ukrepe.

V splošnem zasluži Priporočilo št. 52, da ga odgovorni prosvetni organi tudi pri nas prestudirajo in se z njegovimi ugotovitvami okorišajo pri pouku in vzgoji v šolah z enim učiteljem.

Organizacija predšolske vzgoje

Referat o drugi točki dnevnega reda, o organizaciji predšolske vzgoje, je imela g. Suzanne Herbiere-Lebert, članica francoske delegacije in podpredsednica Mednarodne organizacije za predšolsko vzgojo. Ta referat je bil strokovno na višini in je povzročil živahno zanimanje med ostalimi delegati.

Poročila prosvetnih ministrstev

Kot je že v navadi, so vodje vseh držav, ki so se udeležile konference, odgovarjali na vprašanja članov drugih delegacij in to o raznih šolskih vprašanjih v zvezi s spremembami, ki so nastopile v prosveti v šolskem letu 1960/61. Zanimanje ostalih delegacij za šolska vprašanja v naši državi je bilo večje kot prejšnja leta. Jugoslovanski predstavniki tov. Mitri Mitrović je postavilo vprašanja 13 držav. Zaradi omejenega časa je naša predstavnica lahko odgovorila samo na vprašanja sedmih držav: Tunisa (o programih za osnovne šole), Belorusije (splošno-izobraževalni predmeti v strokovnih šolah), Češkoslovaške (o centrih za izvenšolsko izobraževanje), Zpadne Nemčije (o finansiranju šol), Sudana (o povezanosti šole z družbenim okoljem), Belgije (ali delavci, ki študirajo v centrih, prejmejo diplome), Kube (o šolanju socialnih delavcev). Ostalim delegacijam — Italije, Madžarske, Poljske, Francije, ZDA in Maroka — so člani naše delegacije dajali odgovore, kakor tudi predstavniku Izraela, ki se je zanimal za pristojnosti organov upravljanja v prosveti.

Med vprašanji, ki so prevladovala, so bila: uporaba televizije pri pouku, zlasti v redko naseljenih krajih — vprašanje se je tikalo Avstralije; privatne šole, finansiranje šolstva, šolanje učiteljskega kadra, učeniki, zdravstvena zaščita otrok, fizična vzgoja, izobraževanje odraslih, manjšinske šole, šolanje ženske mladine v afriških deželah itd.

V razpravi je naša delegacija postavila vrsto vprašanj v zvezi z raznimi šolskimi problemi, in sicer delegatom Avstrije, Bolgarije, Finske, Izraela, Maroka, Nigerije, Norveške, ZAR, ZDA Grške in Poljske. Zaradi omejenega časa naši delegati niso mogli postaviti vprašanj še Veliki Britaniji, Belorusiji, SZ, Franciji in Italiji.

Lahko rečemo, da je letošnja konferenca potekala v popolnem razumevanju med delegati. Značilnost te konference je bila vsekakor v tem, da je narasel vpliv naprednih sil, kar se je videlo pri glasovanju.

Zasedanje se je končalo s slovesno sejo, na kateri je več delegatov govorilo o uspešnem delu konference, o izredno plodnem sodelovanju delegacij, ki se je odvijalo v duhu mednarodnega razumevanja. Vsi delegati so poudarili, da je imel veliko zaslug za uspešno delo konference prav predsednik Markušević, ki je spretno usmerjal delo konference. V resnici lahko rečemo, da pomeni ta konferenca pomemben korak pri nadaljnjem razvijanju mednarodnega sodelovanja pri vprašanjih vzgoje.

Miodrag Djuverović

Prizor iz 2. razreda neke osnovne šole v Damasku (Objavlja Bilten BIE)

in 5 evropskih držav razpravljali o afriških problemih. Na tem sestanku je bil sprejet tudi petletni plan razvoja afriškega šolstva, ki predvideva 50% otrok, zajetih v obvezno šolanje. Dalje je dejal, da je UNESCO letos določil za prosvetna vprašanja znatno več sredstev kot prejšnja leta. Razvoj šolstva zajema vedno širši obseg in ga ne moremo ločiti od ekonomskega in splošno družbenega razvoja.

Organizacija osnovne šole z enim učiteljem

Profesor Johnson, predstavnik ZDA, ki je bil hkrati izbran za voditelja sekcije za izdelavo Priporočila št. 52, je imel referat o problemih osnovnih šol z enim učiteljem.

Po izčrpnih razpravi o načrtu Priporočila št. 52 je plenum sprejel to priporočilo in bo dostavljeno vsem prosvetnim ministrstvom.

Priporočilo poudarja, da je naš svetlu še vedno znatno število osnovnih šol z enim samim učiteljem in da zaradi tega to vprašanje terja posebno pažnjo odgovornih.

Razprava o osnutku Priporočila št. 53 je bila zelo živahna. O nekkih vprašanjih je tekla povsem načelna diskusija, tako zlasti o problemu privatnih vzgojnih ustanov. V razpravi je prevladal napreden koncept, tako da so pristajali Vatikana ostali v manjšini. Tudi Priporočilo št. 53 je bilo sprejeto; in to z enim glasom proti (Vatikan).

Omenjeno poročilo obravnava možnost nadaljnjega razvoja predšolske vzgoje, upravljanja, finansiranja in kontrole dela v otroških ustanovah, probleme strukture in organizacije teh ustanov, metode vzgoje, vprašanja učiteljskega osebja, ukrepe za izgradnjo in opremo ter vprašanja mednarodnega sodelovanja tudi na tem področju.

Priporočilo št. 53 vsebuje vsa pereča vprašanja predšolske vzgoje in je zasnovano na dosežkih sodobnih vzgojnih pricipov. V komisiji za izdelavo tega priporočila je sodelovala tudi tovarišica Staša Jelić. Sovjetska delegacija je sodelovala z našim predstavnikom pri izdelavi končnega teksta.

Šolskim vodstvom

Uprava »Prosvetnega delavca« poziva vodstva naslednjih šol, naj vendar že poravnajo naročnino za leto 1960. Nekatere šole še vedno niso poravnale naročnino tudi za več let nazaj:

Andraž, Barka, Bojanci, Boršt (Marežice), Bovec, Buče, Cajnarje, Centiba, Črneča vas, Desternik, Dobje, Dobrič, Dol pri Hrastniku, Dol pri Primskovem, Dramlje, Drča, Dobrina, Erzelj, Fokovec, Gaberje (Lendava), Genterovci, Globodol, Gorica pri Slivnici, Gorjanski, Gornja Trebna, Gradeč (Podbočje), Grabova (Čerknica), Griblje, Hraše, Hrušica (Podgrad), Hum, Jamnica, Javorje (Poljane), Jelšane, Kanalski Lom, Kobilj, Kog, Kopan, Krmelj, Ledinec, Lendava, Levpa, Logje, Loje, Maribor — III. osnovna šola, Milinše, Mo-

ščanci, Nova Gorica (Solkan), Ojstrica, Orehovica, Ožbalt, Planina (Vuhred), Podbrezje, Podgrad (Stope), Podkraj, Podlonk, Podsobod, Poljski, Pomjan, Prem, Rakelj, Rakec, Planica, Radmožanci, Razboj, Rovarska Ziberska, Rožni dol, Radenci (Starji trg ob Kolpi), Rudnik-Ljubljana, Razkrižje, Sečovelje, Sedraž, Sela (Suhor), Sela-Sumbrsek, Selca, (Skofja Loka), Sinji vrh, Stara lpa, Stopnik, Struge, Studenice, Sv. Ema, Sv. Lucija (Portorot), Svibno, Sentgotard, Skočjan (Turjak), Smartno (Sloveni Gradec), Smartno (Kojško), Trebja, Trstenik, Utk, Vidomec, Videm-Ščavnica, Virštajn, Vrh nad Laškimi, Zagradec, Završe, Zalec, Ziteška vas.

Vse omenjene šole so prejete račune že spomladi.

»Državno šolstvo, vođeno iz centra, poraja vrsto družbenih izjemnosti in temelji na vzgoji zvestih podložnikov, ne pa svobodnih socialističnih državljanov. Nove izkušnje pa so nas prepričale, da je pobuda delovnih ljudi, kajpak socialistično usmerjenih, dragocenejša kakor kakršnokoli državno uravnavanje, tudi tedaj, če bi bili v državni upravi zbrani najbolj napredni in najbolj pametni ljudje te družbe. Ničče ne more zamenjati pobude in sposobnosti deset in desettisoč učnih moči od osnovnih šol do univerzitetnih profesorjev ter še drugih činiteljev, ki so zbrani okoli šole in skrb za njen nadaljnji razvoj.«

Krste Crvenkovski

PROF. DR. FRANJO ŽGEČ

Mnogo preranemu grobu Ernesta Vranca se je 3. septembra 1961 pridružil nov grob: pokopali smo zaslužnega pionirja novodobnih pedagoških smeri na Slovenskem po prvi svetovni vojni, pomembnega pedagoškega pisatelja in priljubljenega vzgojitelja slovenske mladine — profesorja dr. Franja Žgeča.

Dr. Žgeč se je rodil 1896 v Dornavi pri Ptuj. Po študiju v domovini je odšel na izpopolnjevanje v inozemstvo. Na Sorboni v Parizu in na Institutu J. J. Rousseauja v Ženevi so mu bili vzorniki najpomembnejši pedagoški pionirji nove šole po prvi svetovni vojni med drugimi Edouard Claparede, početnik t. i. funkcionalne šole, Adolphe Ferrière, profesor pedagogike in sociologije na imenovanem institutu in zastopnik delovne, »aktivne vzgoje«, dalje Dottrants, zastopnik globalne metode v branju in pisanju i. dr. Svoje pedagoške poglede je usmerjal tudi v sovjetsko pedagogiko in se je med drugim seznanil tudi z deli Blonskega, pobudnika delovne šole v

SZ. Vsestransko razgledan, vendar s svojim konceptom se je vrnil v domovino, kjer je začel rezati globoke brazde v ledino slovenske moderne pedagogike.

Na slovenskih učiteljskih je v desetletju po zaključku prve svetovne vojne še brezkompromisno in mogočno vladal herbertizem in mladi učiteljski kandidati so v omejenih možnostih spoznavanja pedagogike tistega časa imeli malo prilike zvedeti sploh kar koli o novih pedagoških dogajanjih izven domovine. Zato ni čudno, da je mladi dr. Žgeč znal poiskati izven šole študijske učiteljske in Mariaboru in jih začel z besedo in literaturo uvajati v novodobne pedagoške ideje in jim prikazovati pedagoško problematiko tudi z druge, življenjske strani. Na mladega doktorja se je generacija učiteljskih posebej v letih 1925 in 1926 čudovito navezala in iskala z njim stike, pozneje pa je kot profesor pedagogike navezal svoje delo z dijaki učiteljskega tudi neposredno pri pouku v šoli. Tako je z velikim idealizmom uvajal mlade ljudi v nove peda-

goške tokove, odkrival bodočim učiteljem nove smeri v pedagogiki in psihologiji, jih seznanjal s problemi in metodami pedopsihologije, poudarjal poleg drugih tudi posebnosti otrokovega razvoja glede na njegove potrebe in interese itd., gradil tako pred mladimi ljudmi podobo nove delovne, aktivne šole in sam s svojo aktivnostjo, organizatorsko sposobnostjo in pedagoško prizadevnostjo vzgajal sodelavce za svoje nadaljnje delo.

Prva odlika v delu prof. dr. Franja Žgeča je v njegovem pionirstvu za novo, naprednejšo, delovno šolo, v kateri naj bi prišla do izraza predvsem otrokova aktivnost. To šolo je zahteval z vso brezkompromisnostjo in jo uveljavljal posebno potem, ko se je tudi z raznimi pomembnimi funkcijami organizacijsko povezal z našim tedanjim pedagoškim gibanjem, oziroma to gibanje pospešil, predvsem v letih 1928—1929 kot predsednik Pedagoške centrale v Mariboru in v letih 1928—1930 kot sourednik Popotnika, ko je postalo vodilno slovensko pedagoško glasilo glasnik reformne-

ga gibanja in modernih pedagoških teženj sploh v naši domovini. Pojav, vlog in vpliv t. j. »zelenega Popotnika«, ki so mu dali duha trije najrazbirljivi mladi pedagoški ljudje tedanje dobe, (Vranc, dr. Žgeč, Osterc), pomeni v zgodovini slovenske pedagogike brez dvoma pomembno preokretnico!

Razen tega se je dr. Žgeč uveljavil tudi kot pomemben slovenski pedagoški in sociološki pisatelj in je kot tak v mnogem vplival na pedagoško doga-

janje tedanje dobe, v mnogem pa tudi nakazal probleme, ki jih je realizirala ali jih skuša realizirati naša doba. Leta 1929 je izšla razprava »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda« z izrecno usmeritvijo k otroku in ljudstvu, leta 1931 pa knjižica z aktualno tematiko, ki je prav tako živa in pereča še danes: »Ali spolna vzgoja res ni potrebna?« S tem delom, polnim lepih navetov, je želel pomagati mladini in roditeljem. Večje in pomembnejše Žgečeve razprave so bile objavljene v dobi 1920—1930 v Pedagoških zbornikih n. br.: »Razvoj otroka v šolski dobi«, »Vzgoja mladine«, »Idejni in praktični program Pedagoške centrale« itd.; krajše razprave in članke s področja pedagogike in psihologije pa je objavljati tudi v Popotniku, Učiteljskem tovarišu, Roditeljskem listu, Sodobnosti, Ljubljanskem Zvonu in drugo. Leta 1926 je izdal Pedagoška centrala v Mariboru Žgečeve »Popisnice o razvojnem stanju učencev«, a leta 1936 je sodeloval pri sestavi »Anketne poizvedbe o razvoju otroka oziroma dijakov v Dravski banovini«. Veliko pozornost je vzbudila l. 1937 Žgečeva daljša sociološka študija »Halozca«, ki je izhajala v slovenski progresivni literarni reviji Sodobnost. Ta razprava je

nakazala nova pota pri proučevanju slovenske vasi in sploh razmer na slovenskem podeželju in je pomenila znaten prispevek k ugotavljanju socialne podobe našega ljudstva.

Dr. Franjo Žgeč je bil priljubljen vzgojitelj slovenske mladine. Kot profesor je služboval v Mariboru, v Ptuj in v Celju, kjer je bil zaradi bolezni upokojen. Vsi njegovi dijaki se ga spominjajo z največjo hvaležnostjo kot odličnega pedagoga in dobrega človeka.

Mnogo je doprinesel za razvoj naše šole in našega šolskega dela in za približanje ravni naše pedagogike modernim pedagoškim tokovom, ki so po prvi svetovni vojni v dobi do druge svetovne vojne vladali v širokem svetu. Za mu je bolezen preprečila, da bi razvil svoje sile posebno po osvoboditvi kot profesor pedagogike na naši univerzi in s svojim nadaljnjim znanstvenim prizadevanjem in poglobljenim delom sodeloval pri nadaljnjem razmahu naše pedagoške znanosti ter vzgoji pedagoških kadrov. Toda že omenjeno njegovo delo priča, da bo kot pionir na polju napredka slovenske šole, kot znanstveni delavec in vzgojitelj slovenske mladine ohranil v zgodovini naše pedagogike častno mesto.

Albin Podjavoršek

V skrbi za zdravo rast naše mladine

Prebrali smo dolg in pravilno napisan članek v zadnji številki Prosvetnega delavca s kratkimi M. S. O. Menda ni malo prosvetnih delavcev, ki bi se tega resnega položaja mladine zavedali. Popolnoma se strinjamo z ugotovitvijo, da je naša mladina danes vse preveč, lahko bi rekli, razpuščena. In odveč je, da mnogi hočejo to opravičevati s trditvijo: »Čas je tak!« Kot da bi bil v vseh epohah razvoj živ za tako ali tako stanje. Jasno je, da bi ob takim gledanju prepuščali mladino stihijem razvoja; skomignili bi z rameni in še enkrat dodali: »Čas je tak.«

III. kongres Zveze slavističnih društev Jugoslavije

Od 18. do 21. septembra so se v Ljubljani zbirali delegati slavističnih društev Jugoslavije na III. kongresu in pretresali najpomembnejša vprašanja svoje stroke. Vrstila so se zelo zanimiva predavanja, med drugimi so govorili predsednik SAZU Josip Vidmar o stanju književnosti; dr. Joža Vilfan o veliki vlogi slavistike v preteklosti in sedanjosti; predsednik Zveze dr. Bratko Kreft, dr. France Tomšič in dr. Rine Logar so prikazali delo izrednega pomembnih slovenskih slavistov dr. Franceta Kidriča, dr. Rajka Nahtigala in dr. Frana Ramovšja; dr. Boris Paternu je obravnaval vprašanje literarne zgodovine v sodobnem življenju. Med domačimi referenti so bili še: Jože Sifer, Jože Koruza, Matjaž Kmecl, dr. France Bernik, prof. dr. Emil Stampar, Breda Pogorelec, dr. Ivan Grafenauer, dr. Mirko Matičetov in drugi.

Odkritju spominskih kipov profesorjem Kidriču, Nahtigalu in Ramovšu pred Narodno in univerzitetno knjižnico so med uglednimi političnimi in kulturnimi delavci ter delegati prisostvovali tudi podpredsednik Zveze dr. Boris Paternu, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher in podpredsednik dr. Joža Vilfan. Spomenike je odkril predsednik SAZU Josip Vidmar.

Predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher je ob tej priložnosti priredil sprejem v čast udeležencem III. kongresa Zveze slavističnih društev Jugoslavije.

V NUK so v teh dneh pripravili tudi posebno razstavo del slovenskih slavistov, ki prikazuje delež naših slavistov k svetovni slavistiki.

Kongres je sprejel več resolucij in izvolil nov odbor.

goče preprečiti in nesmiselno bi bilo, da bi otroku prepovedali govoriti o avtomobilu, rekli pa bi mu, naj si raje podrobno ogleda kolovrat! Res je, da velika industrijska civilizacija pri nas in z njo rastoče materialne dobrine naravnost pehajo človeka v borbo za denar! Od tod tudi zanemarjanje družine, zanemarjanje vzgoje lastnih otrok. Posledice tega so naravnost katastrofalne! Otroci, posebno mestni, se izživljajo le v prizorih, ki jih jim nudi in narekuje cesta. Cestne prizore jim živo dopolnjuje še film, saj ga že skoraj ni, da bi ga tudi otroci ne gledali. (Tudi v mojem mestu so si številni šolski otroci iz nižje osnovne šole ogledali film Trapez.) Zlasti ob nedeljah dopoldne se starši najraje znebijo otrok pa jim dovolijo ogled vsakega filma, češ, če je matineja, potem si film vsi lahko ogledajo. Navedel sem samo dva močna faktorja, ki po svoje vzbujata mlado publiko.

Vse bolj pa pogrešamo prijetnih pomenkov in krogu družine med otroki in starši. Vsaj zame so bili le-ti najlepši. Ves dan smo vsi trdo garali, toda zvečer ni bilo nikoli prepozno, da bi nam starši ne povedali kakšne mikavne zgodbe, ki nas je pozneje spremljala v življenje. Vsi domači prazniki in tudi nedelje so bili za nas posebna doživetja, ki so nas notranje požlahtnili in nas še danes kot dobre in prijetne spremljevalke vodijo v življenje. Marsikje estetsko vzgojo naravnost zanemarjajo. Danes, ko bi ji v takem vrvežu življenja morali dati častno mesto! Ne čudimo se, če mladi starši o teh vprašanjih niso nikoli dosti premišljevali.

Ugotavljamo, da nismo zadovoljni z vzgojo današnje mladine. Tudi njen odnos do dela ni najboljši. Sprašujemo se, kaj bi bilo treba ukreniti, da bi vzgojo le preusmerili v bolj zdrave vode. Saj dejstva ostanejo le dejstva in

Dober učenik

Udeleženci VI. kongresa geografov FLRJ, o katerem pišemo na drugem mestu, bodo odšli na petdnevno strokovno ekskurzijo po Sloveniji.

Posebej za to ekskurzijo je pripravil odbor kongresa izdal »Opis puta« (v srbohrvaščini), 92 strani obsega 10 knjižic s 15 prilogi raznih kart. V knjižici so opisani vsi kraji, ki jih bodo tokrat obiskali geografi, in bo nedvomno dober pripomoček vsem geografom, posebej pa predavateljem geografije in učiteljem na tem področju. Morda bi jo kazalo prevesti v slovenščino.

»ZACETNO RAČUNANJE«

Pedagoško društvo Ljubljana je izdalo skriptu »Začetno računanje«, ki jih je napisal Zdravko Omerza. Knjižica se dobi v vseh večjih knjižarnah.

bi jih lahko naštevati še v nedogled.

Zdi se mi, da bi morali vso skrb posvečati vzgoji mladih staršev. Zakaj prav vprašanje šol za življenje še vedno zanemarljivo? Zakaj jih nekje tudi pravno ne uveljavimo? Če hoče šofer na cesti, mora imeti izpit. Zakaj bi tudi pred sklenitvijo zakona ne terjali minimuma znanja od ljudi, ki bodo pozneje produktivni in bodo odgovarjali za življenja mladih ljudi! Kako bi bilo vendar lepo, da bi zagledala beli svet drobna knjižica, v kateri bi bile nanizane osnove, ki bi spoznale mlade poročenke z življenjem v zdravi družini!

Vse več skrbi bi morali tudi odselej posvetiti estetski vzgoji v naših osnovnih in srednjih šolah. Učitelji v celoti se še ne zavedajo prav velike vzgojne vrednosti likovne vzgoje in glasbene pouka; marsikje ostajata oba predmeta le zadeva strokovnjakov na šolah. Mislim na to, da elemente estetske vzgoje lahko vnašamo v vsak predmet!

Ob vsem se mi zdi, da bomo pot iz takega dejanskega stanja, ki ga je nakazal članek v zadnji številki Prosvetnega delavca, poiskali le v dvakrat okrepljeni estetski vzgoji in vzgoji mladih staršev. Še enkrat pa poudarjam, da bi obvezna poučitev pred sklenjenim zakonom morala postati nujnost za vsakega, saj vemo, da pisana ali izgovorjena beseda vedno poišče svoje mesto na listu, ki ga nenehno piše življenje slehernemu človeku!

»Hop, Cefizelj, ali te imam?« — Ilustracija iz Frana Milčinskega »Butalcev«, ki jih je znova izdala Mladinska knjiga

kovem priporočilo v dokaz, da je stvar končno resna. Sploh je zdaj v vsem svojem ravnanju zvesto upošteval Simkova mnenja in se počutil kot poboljšani otrok, ki je po težjem prestopku spet našel milost pri očetu. Neprestano si je dopovedoval, da je njegova odpoved utemeljena in nujna. V takih šibkih trenutkih, ki pa jih je skrbno prikrival prijatelju, si je ves jezen na svojo omahovitost popravil rušee se ravnotežje s tem, da je skušal šolsko delo življenjsko zasvojevati in si vtepti v glavo spoznanje o zmotnosti nekdanjega prepričanja, da je šola njegov izvoljeni poklic. Pač pa Simku ni ušlo, da prej tolikanj umerjeni prijatelj nič več ne pazi na število izpraznjenih čaš v vinskih družčinah. (Na dnu srca mu to ni bilo čisto všeč, ker ga je zmeraj imel za boljšega od sebe.) Ker so bile k sreči počitnice, ni bilo povoda za pogovore o šoli. Seme je celo pazil, da bi čim manj hodil mimo šole, da bi ne prišel pred oči ravnatelju, ki njegovi odgovorni motivaciji ni verjel.

Za Simkovo dopust sta odrinila na morje, kjer se je fant do blaznosti zatreskal in tako prelomil medsebojni sporazum, da tega nihče od obeh vsaj pet let še ne bo »zagrešil« na ljubo njuni fantovski svobodi. Tako je imel obzirni Seme dovolj prilike biti sam. Nekega dne je hotel izmeriti svoje fizične sile in preplaval kilometrski preliv med celino in otokom. Komaj je zlezel na suho, je ugledal kakor po najnatančnejšem dogovoru svojega bivšega ravnatelja, ki je sedel na sprehajalni klopi s svojo bolešno ženo. »Zakaj počenjav take stvari?« mu je odzdravil možakar in z žalostjo v očeh pridržal njegovo roko. »Saj morski psi ne marajo zame...«, se je skušal šaliti Seme z rastočo zadržko, ki je planila vanj, kot da je šele včeraj presenetil z odgovorom. »Zato pa imamo mi toliko večjo piko na vas...«, je ravnatelj okrožil dovip in mu ponudil sedež poleg sebe. »Kako majhna je naša dežela, ali ne?« je nadaljeval.

Pri Državni založbi Slovenije sta izšli po vsebini in obliki povsem novi 4. in 5. berilo. Po svoji literarni vrednosti pomenjata vsekakor doprinos in napredek estetizaciji učil, kar doslej pri nas ni bila navada. Gre namreč za analize tekstov, opombe, ponazorila, za pojasnila, brez katerih si danes učnih knjig ne moremo več misliti, kajti boljši in slabši otrok iščeta prvo oporo v učbeniku in če jima ta ne nudi dovolj pojasnil in poglobljene razlage, izgubi otrok veselje do predmeta, ki je vse preveč odvisen od pedagoških tolmačenj, od njegovega trenutnega razpoloženja pojasnjevati ali pa samo preleteti neko obravnavano snov. Učenec ob prebiranju dopolnilnih opomb, prilog, pojasnil kaj kmalu sam razvozlja, kaj je bistvenega pri tej in tej temi. Gornji berili v tem pogledu še ne pomenjata zadnje besede, katero je vsekakor pričakovati v nadaljnjih izdajah 6., 7., in 8. berila, saj gre v teh razredih že za zrelejše, samostojnejše učence.

Berili imata po svoji opremini obliki revijski značaj, kar je najbolj odgovarjalo sestavljalcu literarnega dela beril. Praksa pri izdaji teh dveh beril bo pokazala, da ni zaman vložen trud za izgled in dokončno obliko za našo mladino tako vzgojno pomembnih knjig.

Dosedanje čitanke so se opremile brez posebnega opremnega

načrta, pač od knjige do knjige, od izdaje do izdaje. Svet za šolstvo LRS je sklenil prekiniti z dosedanjim prakso in poveril posebni komisiji nalogo, pripraviti določila sodobne opreme čitank od 1. do 8. razreda po sodobnih principih. Trenutno izdani 4. in 5. berilo pomenjata novost v urejenosti opreme in izgledu.

Upoštevana so merila likovne umetnosti, estetskega učinkovanja, pedagoške ustreznosti, zgodovinske zaporednosti, umetniške prepričljivosti, povezanosti s tekstom, dostopnost mladini na posameznih starostnih stopnjah, kar vse daje sedanjim izdajam 4. in 5. berila resnično ubranost v dopolnjevanju literarnega gradiva. Tako zasnovano opremo je pripisovati pretehtavanju vsakega elementa opreme od zunanje opreme, črk za prozo in pesem, barv, platnic itd. Posebno privlačnost vzbujajo barvne priloge, katerih je v vsakem berilu 5 do 6, s spremnim tekstom na zadnji strani, ki v kratkih oznakah povezuje avtorjem življenju in njegovih pomembnih delih. Oprema je po svoji vsebini zamišljena tako, da bo zajela vso optično umetniško ustvarjalnost klasičnih panog: slikarstva, kiparstva in arhitekture, saj je nujno upoštevati dejstvo, da večina mladine ne nadaljuje šolanja po osemletki, ali pa v nadaljnjem šolanju nima priložnosti izoblikovanja estetskega čuta posvečati posebno pozornost. Iz navedenega bo v nadaljevanju izbrane opreme 6., 7., in 8. berila upoštevana vsa optična umetnost do današnjih dni. 4. berilo zajema domači, slovenski realizem, 5. berilo jugoslovanski in svetovni realizem. Tako urejene čitanke z lepimi barvnimi prilogi in bogatimi ilustracijami, celostranskimi in manjšimi, znanih domačih in tujih avtorjev, bodo gotovo našle pri mladini poseben odmev in bodo služile kot osnova za možnost estetskega vzgajanja pri spoznavanju lepote materinske in umetnosti. Celotno opremo, hkrati s spremnim tekstom je oskrbel prof. Igor Pleško.

Ob opremi gornjih dveh beril še to: kazalo bi, da bi barvne reprodukcije iz vseh osmih beril izdali v posebni publikaciji, ki bi obsegala podrobnejše podatke o stilnih epohah in umetniških delih, predvsem pa detajlno estetsko in umetnostno-zgodovinsko analizo, ki bi služila posameznim pedagogom za poglobljen odnos in jim omogočala posredovanje objavljenih umetniških prilog po sodobnih estetsko-vzgojnih načelih. Prav tako bi bilo v tej ali posebni publikaciji dobro navesti vse momente in elemente, katere naj sodobna šolska knjiga pri svoji opremi upošteva, da bi sestavljali literarnega tekstovnega in opremnega gradiva imeli ob razpisih za sestavo novih šolskih knjig možnost upoštevati vse potrebne kriterije pri svojem delu.

Popravek

V spisku novih pedagoških svetnikov, ki smo ga objavili v prejšnji številki našega lista, je zaradi tiskovne pomote izpadel Trobiš Stefan, ravnatelj osnovne šole Vide Pregarčeve v Ljubljani.

Državna založba Slovenije

Ljubljana, Mestni trg 26

sporoča, da izidejo v naslednjih dneh:

TOMISLAV TOMEKOVIČ:	
PSIHOLOGIJA	
JOŽE ŽABKAR:	
POUK MATEMATIKE V OBVEZNI ŠOLI III. del (Obravnavanje računskih operacij)	
Izšle pa so:	
BORISLAV STEVANOVIČ:	
PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA	660 din
GUSTAV ŠILIH:	
UČNA NAČELA NAŠE ŠOLE	400 din
JOŽE ŠIREC:	
NESTANDIZIRANI UČNI TESTI ZA KEMIJO V OSNOVNI ŠOLI	460 din
VLADIMIR CVETKO:	
ENO LETO IZVAJANJA ZAKONA O OSNOVNI ŠOLI	250 din

KULTURNI GLOBUS

Antologija sodobne makedonske poezije in proze. Beograjska založba Nolit je natisnila dvojezično knjigo »Antologija sodobne makedonske poezije in proze«. Ker so nekateri prevodi v srbohrvaščino suhi, lahko bralec primerja z makedonskim originalom. Antologija daje nazoren pregled sodobne književne ustvarjalnosti v Makedoniji.

»Strip-tease« poljskega satirika. Poljski pisatelj Slawomir Mroček je vzdignil precej prahu z enodejansko »Strip-tease«. Satirik ni imel v mislih barski strip-tease, ampak slačene poglede na svet in ideologijo dveh oseb, zasvojenosti različne ureditve.

Disertacija o Ivanu Meštroviću. V Sarajevu je izšla knjiga Zarka Vidovića »Meštrović i savremeni sukub skulptura sa arhitektom«. To je doktorska disertacija, ki jo je avtor lani zagovarjal v Beogradu. V študiji je postavil tezo, da so bile Meštrovićeve arhitektonske pretenzije v škodo njegovemu kiparskemu temperamentu. Žal je knjiga opremljena z izredno slabimi reprodukcijami.

Spomini maršala Budjonića. V SZ so izdali knjigo spominov maršala Budjonića pod naslovom »Prehojena pot«. Spomini bodo izšli v štirih knjigah, ki bodo obsegale razdobje 1817-1945. Prva knjiga opisuje leta državljanske vojne in znamenite osebe okoliške revolucije.

Nov roman Haldorja Laxnesa. Nobelov nagradjenec iz Islandije, H. Laxnes je dokončal roman »Najdeni raj«. Pisatelj je pisal do 32 let, hotel pa je napisati antisovetsko in po duhu antipsihološko knjigo.

Akademija likovne umetnosti v Skopju. Svet za kulturo LR Makedonije je sprejel sklep, da se v Skopju ustanovi akademija za likovno umetnost. V sklopu akcije neprimerno inštitut za konserviranje in restavriranje umetniških del ter center za industrijsko oblikovanje.

Uspeh jugoslovanskega ansambla. Iz Italije je gostoval v Italiji beograjsko kulturno-umetniško društvo »Polet«. S prireditvijo narodnih plesov in iger na »Festa della Montagna« v letnih gledališčih je ansambl žel priznanje kritike in občinstva, hkrati pa je dobil ponudbe za gostovanje v Padovi, Rimu in Napoliju.

Izreden obisk na dubrovniškem festivalu. Letos je obiskalo dubrovniški festival nad 40.000 ljudi. Najštevilnejši obisk je bil pri Verdijevem »Requiemu« pod taktirko Lovra Matačića v izvedbi Zagrebske filharmonije. RTV Zagreb ter s solisti iz Zagreba, Sofije in Ljubljane. Ta koncert je bil hkrati najbolj obiskan med vsemi na dosedanjih prireditvah v Dubrovniku. Med gosti je bil tudi grški pisatelj Ilija Venzis, poljski kritik Strykowski in predstavnica ANTE v Evropi Virginija Brown.

Tema iz učiteljskega življenja v filmu. Ameriški režiser Billy Wylder je začel snemati film o dveh učiteljih, ki prideta zaradi razvajenega otroka v šoli do zelo neprimernih situacij. Z sedaj kroži glasovi, da bo Wylderjev film »Sramota« najdržnejši v njegovi karieri. Za glavni osebje je izbral Audrey Hepburn in Shirley Mae Laine.

Zgodovina ruske likovne umetnosti. Do konca 1962 bo Akademija znanosti ZSSR natisnila doslej najbolj obsežno in znanstveno obsežno zgodovino ruske likovne umetnosti, v štirinajstih knjigah bo zajeta ruska umetnost od začetkov pa do 1917. Izšli zvezki so vzbujali veliko zanimanje tudi izven meja SZ; pri sestavljanju obsežnega dela so sodelovali ugledni znanstveniki-specialisti, knjige pa nudijo bogato slikovno gradivo.

Zadnikov spomenik van Goghu. V Auvers-sur-Oise, kjer je pokopan Vincent van Gogh, so odkrili v bližini grobnice bronasti spomenik, delo Ossipa Zadikina. ki je tokrat težko in realno upodobiti, trdijo, da ni mogoče abstraktno modelirati, kadar gre za osebnost, ker je osebnost vedno dokument. Zadikova skulptura je privabila nenavadno veliko obiskovalcev.

»Tisk, radio, televizija in film v Jugoslaviji«. Takšen je naslov publikacije, ki je izšla pri založbi Jugoslovanskega inštituta za novinarstvo v francosčini in angleščini. Publikacija služi za informacije inozemskim novinarjem in delavcem, ki jih zanima vprašanje jugoslovanskega tiska, televizije, radia in filma.

»Zadnja neumnost« učitelja Šemeta

Končno mu je bilo vsega dovolj in čez glavo. Potem ko je vso učiteljsko miseljo s preganjalstvi vseh vrst že ničlikokrat poslal k vragu, je neskončno navdušen debat o »gibljenem in ne-gibljenem delu«, pod ploho že skoraj nasilnih sugestij zvestega prijatelja Simka — odpovedal službo.

Ker je po pravilih zdrave logike treba glavne akterje v vsakem primeru dostojno predstaviti, naj izmed resnic, da sta bila oba vseh pet let sošolca in do zadnjega skupaj sedela v klopi in da si Šimek, ki je bil občinski štipendist, še tik pred diplomskim izpitom ni znal resno odgovoriti na vprašanje, za kaj se je sploh odločil za učiteljski poklic. Ko sta novopečena učitelja po končani valetli domov grede, rahljo narkotična merila ceste, je Šimek Semetu odkrito priznal, da je rinitil na »šolmastrijo« v glavnem zaradi njega, pač, da bi ju razložilo šolanje ne razdvojilo, da bi do konca sedela skupaj... Tedaj sta se vinjena fanta objela sredstev in se smejala do onemoglosti. »To je največji vic tega leta!« se je krohotal Seme, »pošli ga pavilini, dobro ti ga bo honorirali...« — »Ker praviš, da je vic, pa naj bo še bomba: ne pojdem v šolsko službo, — kamor koli, samo v razred ne! Lahko me imaš za barabo, toda prijatelja ostane — to je edino, kar mi je do slej popolnoma jasno...«

In res je storil tako. Zaposlil se je v podjetju in v dveh letih občini povrniti dolžno štipendijo. Obiskoval je prijatelja Šemeta, plačeval zapitke in zbiral šale na račun Semetovih učiteljskih prejemkov. V isti sapi, ko je pel slavo njegovim pedagoškim uspehom, ga je tudi podpihoval k prebegu, sprva od strani in tiho, nato odločno in glasneje. Seme mu je v jeznih trenutkih kajpak pritego-

val in žarečih očeh spremljal prijateljeve analize in utemeljitve z vseh mogočih stališč (kakor na primer, da je delo v podjetju enako družbeno pomembno z edino razliko, da je tu dostojno plačano, od šole pa ni pričakovati drugega ko večno praznoto v žepu in uničevanje živcev), tako da je nekega večera vprčil njega z vso iluzijo napisal odpoved, izjavljajoč, kako neumen je bil, da tega edino pametnega koraka ni storil že prej. Ko pa sta se čez 14 dni spet sestala, mu je moral sramežljivo priznati, da odpovednega spisa sploh ni oddal, češ da mu vest spričo pomanjkanja prosvetnega kadra tega ne dovoli in da se mu zdi to skoraj toliko kot kulturni zločin itd. Ker se je to še ponovilo, mu je Šimek uprizoril pravcati kočkarjovski pogrom na Podkolosina; zabrusil mu je, da se popolnoma pravilno piše, ker je resnična šema, in da je sploh navadna svinja, ker se norčuje iz njega, ki mu ponuja pogačo za ovsenjak, pa da naj si vnaprej poišče drugega osla, ki bo namersto njegova požiral očitke o neresnobi iz ust novega delodajalca, pred katerim ni nobenega opravičila več.

Zadnje dni šolskega leta je Seme doživel med svojimi učenci na izletu razočaranje, ki ga je pahnilo v popolno temo. Skuhali so mu tak ričet, da je brez sapa še isti večer pridivil k Simku in ga milo prosil zamere za vse dosedanje nevedčnosti, ki mu jih je bil povzročil. »Zdaj pa,« mu je Šimek pomolil roko, ti bom verjel edino, če odpoved oddaš vpričo mene na pošti.« Seme mu je potolažen stresel roko tako hvaležno, kot da mu je vrnil življenje.

Odpoved je šla v postopek. Seme pa se je šel predstaviti bodočemu šefu, kar je storil po Šim-

»Frača ni več igrača«

Sprehod med razstavljenimi učili na zagrebškem velesejmu

Trdno sem prepričan, da so bili otroci vseh starosti najvernejši obiskovalci paviljona Mehanotehnike iz Izole na zagrebškem velesejmu. In ne bom trdil preveč, da si ta paviljon ni z enakomerno pozornostjo ogledalo nič koliko nas odraslih. Za vse je bilo tu razstavljenih predmetov na pretek. Za otroke in za vzgojitelje. Se več, celo za arhitekta, za človeka, ki je njegov konjiček sestavljanje in razstavljanje raznih modelov, vgrajevanje majhnih elektromotorčkov v avtomobilčke, brodiče in podobna prometna sredstva. Zdi se mi le, da je bilo nekolikokrat premalo komercialnega duha na tem sejmu, prenatrpano je bilo vse, tako da so se tiste stvari, ki naj bi bile za nas odrasle najbolj vidne, tako rekoč porazgubile med deseterimi in deseterimi resničnimi igračami za otroke.

Misljam namreč na mikroskope, nov proizvod Mehanotehnike. Tako je v slučajnem pomenku mi je predstavnik tovarne razložil, da bodo lahko s tem novim izdelkom v šolah precej olajšali pouk biologije. In stvar bo pravzaprav zastoj. Mikroskopi, ki bodo povečali od 50 do 1200-krat z enim, dvema ali tremi objekti, bodo stali takole okoli 8000 dinarjev. Za takšen denar ga seveda ne dobite v naših prodajalnah, vsaj za sedaj še ne. Zato ne bo nič čudnega, če si ga bodo omislile ne samo šole, temveč razredi (razredne skupnosti) in celo posamezni učenci. Za njih bo prav tako privlačen mikroskop z ekranom, kjer bo moč nekaj stokrat povečati predmet in imeti pred seboj tako rekoč televizijski prenos.

Opis praktičnih predmetov za gospodinjstvo sodi na strani drugih časopisov, zato ostanimo tokrat še pri proizvodih Mehanotehnike, ki nam olajšajo pouk. Ravnala in šestila iz plastičnih mas, svinčniki, nalivna peresa,

raznovrstni kemični svinčniki raznih oblik in barv, patenti svinčniki, potrebni ne samo šolarjem, temveč vsem ostalim potrošnikom, tehnikom, to so proizvodi, ki nam jih obeta Mehanotehnika. Predolg bi bil seštev vseh predmetov, ki sodijo v sodoben šolski pribor in ki jih bomo lahko kaj kmalu, čez mesec ali dva, kupili v kateri izmed prodajalnih tovarne ali v prodajalnah, ki jih bo le-ta zalagala s svojimi novimi proizvodi.

Na steni sem se zazrl v fotografijo dečka, ki se je igral s fračo. V podjetju trdijo, da frača ni več igrača za otroke sodobnih dni. In prav imajo. Delavci Me-

I. VASTE: »IZOBČENEC«

Novoustanovljena Dolenjska založba je posvojila bralca z romanom Ilke Vaštetove »Izobčeneč«. Dolgo tega je, kar si je pisateljica pridobila ugled s svojimi biografskimi in zgodovinskimi deli. Med temi se je bralcem najbolj priljubila »Roman o Prešernu«. Vaštetova rada piše o Dolenjski. Tokrat pa si je izbrala Janeza Trdino, šolnika in pisatelja, ki so ga avstroogrski oblasti pregledali upokojile zaradi slovenskega in slovanskega prepričanja. Čeprav je Trdina srednja osebnost, je pisateljica razgrnila živo podobo raznih osebnosti druge polovice 19. stoletja — seveda ob Trdinu — tako, da bralec zlahka sledi vzdušju kulturnih in političnih razmer pri nas. Pisateljica se je oprla na opombe Janeza Logarja k Zbranemu delu Trdine, marsikaj pa je še morala preštudirati o dobi in Trdinu. Živo spisano delo, ki ga bralec z zanimanjem prebral in marsikaj pridobil. »Izobčeneč« bi zaslužil nadrobnejšo obravnavo pod drobnogledom literarne zgodovine. Čedno opremo je napravil Marian De Reggi.

hanotehnike so poskrbeli za toliko igrač, pravzaprav ne igrač, temveč uporabnih predmetov, poučnih za vsakogar izmed nas, da si še odrasel človek zaželi; to ali ono. Poglejmo recimo novo sestavljanko, ki bo pravkar v prometu in se imenuje »Pionir-elektrotehnik«. Namenjena je otrokom nad 10 let, pripravna za individualno delo ali za igro v skupini.

Predstavnik tovarne je vedel povedati, da lahko otrok s to pripravo opravi okoli 60 eksperimentov s področja elektrike in elektrotehnike. Če je spreten, bo sestavil elektroskop in Morsejev telegraf. Domačim bo lahko montiral električni zvonec. In skoraj neverjetno, predstavnik tovarne pravi, da je s temi pripravami moč izdelati generator, telefon in elektromotor, proizvajati tok, ki vžigajo majhno žarnico, obkrožiti žebelj z bakrom, nikljem ali zlatom. Ko opravi otrok vseh 60 poskusov, kolikor jih omogoča ta igrača, če jo lahko sploh tako imenujemo, pride tako rekoč neobčutno, prek igre, do vseh osnovnih pojmov s področja elektrike.

Mehanotehnika je poznana na trgu, predvsem zaradi svoje sestavljenke in po njej je tudi dobila ime. Sestavljena »Pionir-elektrotehnik« je njena vrstnica, obeti pa so še vse drugačni.

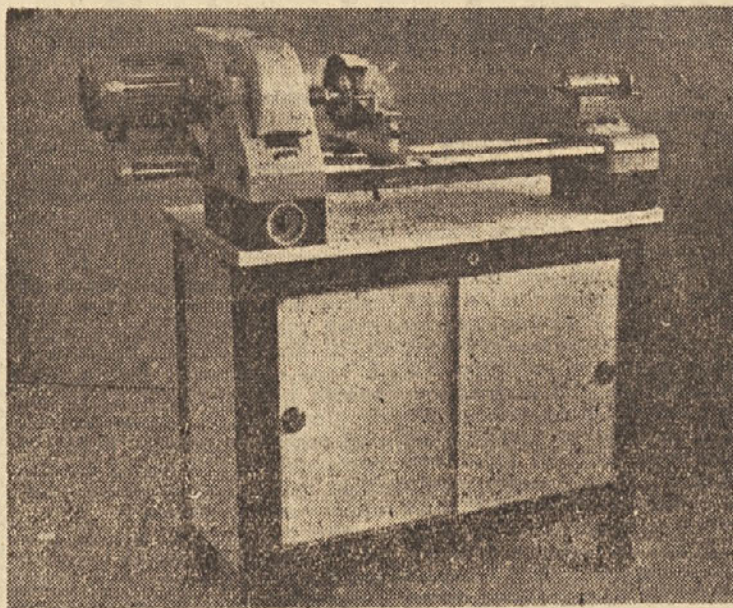
V tej tovarni pripravljajo proizvodnjo sodobne igrače, ki naj razvija pri otrocih smisel za gradnjo, torej smisel za arhitekturo. »Mladi graditelj« se bo imenovala sestavljanka iz skupine elementov, izdelanih iz plastične mase. Otroci bo lahko s temi elementi izdelal raznovrstne objekte, od starih gradov do modernih nebotičnikov. Nešteto kombinacij je možnih, kajti vsi deli se lahko spoje drug v drug. Še arhitekti bodo radi posegli po tej igrački za izdelavo maket svojih projektov.

Predvidena pa je tudi izdelava sestavljenke »Mladi radiotehnik«. Ta igrača bo imela sprejemno in oddajno radijsko postajo, ki jo bodo lahko otroci sestavili in razstavili. Na 500 m daleč se bodo lahko pogovarjali prek tega radijskega oddajnika.

Tisti, ki se zanimajo za kemijo, pogrešajo pa priprav za razne poskuse, bodo dobili v zbirki »Mladi kemičar« vse instrumente in priprave za osnovne poskuse s področja kemije. Otroci, ki radi proučujejo cvetlice, bodo imeli kmalu na razpolago priprave za proučevanje biologije, če bodo kupili zbirko »Mladi botanik« z mikroskopom in vsemi ostalimi pripravami, potrebnimi za spoznavanje zgradbe bilk in njihovih celic.

Ni preveč rečeno, da ima vsak predmet, ki je bil razstavljen v tem paviljonu, svoj praktičen smisel, da je dober del igrač, poučnega pomena in da nam bo res marsikaj od razstavljenega in obetanega v pomoč pri našem delu.

P. D.

V Industrijski šoli Litostroj v Ljubljani izdelujejo učenci pri praktičnem pouku v šolskih delavnicah razno opremo za tehnični pouk, ki jo prodajajo šolam v Sloveniji in v drugih republikah. Na sliki vidimo del te opreme — strožek, ki je namenjen kot strožnica za obdelavo lesa. Na strožnico lahko montiramo tudi brusno ploščo, kot je razvidno s slike, ali pa tudi krožno žago.

Ustanovimo počitniški dom za prosvetne delavce

Ko sem letos o počitnicah z družino popotoval po naši jadranski obali, sem bil velik siromak. Kadar sem iskral prenočišče, dragi hoteli me niso mikali zaradi previsoke cene. V sindikalnih domovih raznih podjetij in ustanov pa me niso vzeli, ker so bili polni. Bil sem lahko vesel, če sem v tem ali onem kraju dobil sobo pri privatniku, ki je seveda spet po svoje zaračunal.

Nehote pride človeku na misel — posebno, ko vidi, kako ceneno in udobno uživajo svoj dopust delavci in uslužbenci v svojih počitniških domovih — zakaj ne bi imeli tudi prosvetni delavci neke ob morju ali pa kje drugje svoj počitniški dom. Čemu bi se moral prosvetni delavec, ki nima visokih prejemkov, potikati po najrazličnejših krajih in berati za prenočišče? Mar ne bi bilo prav, ko bi tudi naš delovni človek imel možnost pridivanja letnega oddiha tako, kot jo ima skoraj vsa naša državljanstva.

Prve korake pri ureditvi naših počitniških domov smo po nekaterih okrajih — kot smo brali v časopisu — naši prosvetni delavci že storili. Menim pa, da bi bilo prav, če bi imeli neke ob slovenski obali republiški počitniški dom za prosvetne delavce, podobno kot je v Splitu počitniški dom za prosvetne delavce vse Jugoslavije. Prav bi bilo, da bi to zamisel podprli tudi naši republiški sindikati, ki naj bi bil tudi glavni organizator. Kot je v Splitu počitniški dom vsako leto v kakšni šolski zgradbi, tako bi lahko našli primerno šolsko stavbo in jo opremili za

dva meseca neke v Kopru, Izoli ali Piranu. Vam, da si upravitelj šol v poletnem času ne želijo stisniti in kveržanja šolskega inventarja. Vem pa tudi, da so marsikje internat in šole v poletnem času polne najrazličnejših tujih otrok, ki uživajo v kolonijah ob morju ali v planinah lepote naših krajev. Zakaj ne bi bili enkrat uslužni stanovskim polegom, ki si ne morejo privoščiti dragih hotelskih pensionov?

Če pa gostoljubnost in razumevanje v tej obliki, kot sem omenil, ne bi našli, nam ne preostane drugega, kot kupiti v primernem kraju večjo hišo in jo preurediti in opremiti. Da bi se ne zataknilo pri denarju, kot se dostikrat v takih primerih zgodi, naj bi se republiški sindikat obrnil do večjih industrijskih podjetij za denarno pomoč. Morda bi tudi sami prosvetni delavci za ureditev takega doma kaj prispevali. Vsekakor menim, da bi se zamisel o ustanovitvi sindikalnega počitniškega doma dala uresničiti, če bi se resno in premišljeno lotili dela. Ko bi se že zdaj jeseni spoprijeli s tem problemom, bi lahko prihodnje poletje tak dom že imeli.

Zelel bi slišati mnenja v zvezi z mojim predlogom še od drugih prosvetnih delavcev, ki so prav gotovo zainteresirani, da bi v Sloveniji tak počitniški dom obstojal. Mislím, če si sami ne bomo znali ustvariti tisto, kar drugi že imajo, da nam nihče ne bo postavil niti počitniškega doma niti kaj drugega.

VLADO ROZMAN

PROSVETNI DELAVEC

Izdaja Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS — List izhaja štirinajstredno med šolskim letom — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Drago Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva: 33-722, interno 363 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva ul. 1 — Telefon uprave: 22-284 — Poštni predal: 355-VII — Letna naročnina 400 dinarjev — Stevilka tekočega računa: 600-14/3-140 — Tiska CZP »Ljudska pravica«

Otroška igrišča na švedskem

Pobuda za ustanavljanje otroških igrišč izvira tudi na švedskem iz ženskih krogov. Leta 1936 je neka ženska društvo naprosilo mestni svet v Stockholmu, da organizira zabavo otrok na prostem. Društvo je dokazalo, da so otroci, zlasti v večjih naseljih, premalo povezani z naravo. Tako ima danes Stockholm kar 90 velikih otroških igrišč. Ta igrišča so opremljena s toboganom, debli za plezanje, napravami za skakanje v višino in daljino in podobno.

Urbanistični plani švedskih mest obvezno predpisujejo ureditev otroških igrišč. Navadno jih gradijo v pozidanih predelih mesta, ki so zaprti za avtomobilski promet. Za predšolske otroke od dveh do štirih let pa uredijo na zeleni travnatni površini kakih 150 m² prostora z premakljivo leseno ograjo. Prenosni material za igranje je na razpolago, kadar so navzoči tamkaj nastavljeni odgovorni ljudje. Vzdrževanje je dolžnost javne komunale službe. Na vsakem igrišču je hišica za nadzorno osebo — to je po en visokovalfidran pedagog s pomočniki. Na enega vzgojitelja pride 50 otrok. Osebe, ki dela s temi otroki, ni vezano na noben program, temveč ga sestavlja svobodno po svojih zamislih. Skrbri, da poteka igra v redu in ne posega neposredno vanjo. Pač pa navaja otroke na nove igre.

Kljub takemu neopaznemu usmerjanju otrok pa je osebe duša igra. Vzgojitelji — razen glavnega — imajo srednjo kvalifikacijo in specialni tečaj za področje svojega dela. Vsak teden imajo vzgojitelji sestanke, na katerih se seznanjajo s problematiko in si izmenjujejo misli. Izdajajo tudi svoj bilten. V Stockholmu je šest takih območij, za vsako je določen po en inspektor.

Pri nas imajo otroška igrišča za predšolske otroke v okoliščini prijateljev mladine. Seveda zdaj še ne moremo razpolagati s takimi sredstvi kot v skandinavskih državah in si zamisliti podobna igrišča; morda pa se le dalo nekaj več ukreniti, zlasti tam, kjer so ljudje prožni in delavci in si lahko preskrbijo tudi denarna sredstva.

S. SKOCIČ

Razpis

Razpisna komisija v Slovenskem šolskem muzeju razpisuje v smislu 33. in 37. člena ZJU

DVOJE SLUŽBENIH MEST KUSTOSOV

V poštev pridejo diplomirani strokovni pedagogi z največ 6 let službe. Razpis velja do zasedbe mest. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe pošljite na Slovenski šolski muzej, Ljubljana, Poljanska c. 28. Tam dobe zainteresirani tudi podrobnejša navodila.

Naknadni razpis

Solski odbor Območnega razpisnega centra kovinskih in elektrotehničnih strokovnih razpisov v Ljubljani razpisuje:

1 mesto za slavnika, ki bi predaval hkrati družbeno in ekonomsko vzgojo.

1 mesto za elektro stroko — jarki tok.

1 mesto za elektro stroko — stiki tok.

Prošnje je nasloviti neposredno na šolski odbor — Vič, Cesta na Brdo 25a.

Posebno opozorilo poverjenikom!

V programu založbe Mladinska knjiga za šolsko leto 1961/62, ki ste ga prejeli v septembru, so označene cene posameznih zbirkam. Te cene so samo približne, na kar bi želeli posebej opozoriti, ker je pomotoma izpadla oznaka »cca«. Končno določene cene bomo javljali sproti, kakor je bil to običaj do sedaj, preko mesečnih knjižnih glasov.

To pa ne velja za zbirke »ČEBELICA«, »SINJI GALEB« in »KONDOR«, ker je založba določila za knjige teh zbirk enotne cene za naročnike in za prosto prodajo.

Mladi vedež je stiskan. V knjigovoznici vežejo zadnje skladovnice zajetnih knjig. Šolam ga bomo razposlali v začetku oktobra.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA
uprava Wolfova 12, Ljubljana

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

LJUBLJANA WOLFOVA 12

UPRAVITELJSTVA! POVERJENIKI!

Tudi letos Vam bodo naši listi in revije pomagale pri delu v šoli. Zberite čimprej naročila in jih oddajte najbližji knjigarni ali pa direktno na naslov uprave založbe.

Za najmlajše nepogrešljiv »CICIBAN«,
ki bo služil kot pomožno čtivo. Cena je 50 dinarjev.

Za vse pionirje tednik »PIONIRSKI LIST«,
v novi obliki, na 16 straneh. Cena 25 dinarjev.

Pionirska sodobna revija »PIONIR«,
ki bo širila obzorje in nudila mnogo koristnega čtiva. Cena 60 dinarjev.

Vsako soboto priljubljeno glasilo VSEH MLADINCEV tednik
»ma« — mladina
na 24 straneh, nova oblika, nove zanimivosti. Cena 30 din.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA,
LJUBLJANA, WOLFOVA 12

Kulturni, prosvetni in zgodovinski zavod »BOREC«, Ljubljana, Titova 17

Poslovalnice: Maribor, Grajski trg 17 — Celje, Prešernova ulica 3

KNJIŽNI PROGRAM 1961:

1. Knjižna zbirka »VIHARNI ČASI« — 6 knjig

a) V. Terić: »SEDEM BORCEV«, prevod iz srbohrvaščine	1590 din
b) R. Polić: »SONCE IN CESTE«, 3. knjiga trilogije »Čudežna pomlad« — »Žita zorijo« — »Sonce in ceste«	920 din
c) J. Vitković: »BELA KRAJINA«	1200 din
d) F. Filipič: »POJOČI KONJI«, novele iz nemških koncentracijskih taborišč	1070 din
e) »VIHARNI ČASI« — II. del, spomini na partizanska leta	780 din
f) V. Nazor: »S PARTIZANI«, prevod iz srbohrvaščine	1040 din

2. Knjižna zbirka »DOKAZI« — 3 knjige

a) Dr. J. Gerčar: »MUČENIŠKE BEGUNJE«	450 din
b) D. Azanjac: »BELA GROBNICA«, prevod iz srbohrvaščine	420 din
c) F. Sušteršič: »VRAŽJI VRTEC«	450 din

3. MLADINSKE KNJIGE — 2 slikalnici in 1 roman

a) F. Okič: »KURIR SRBEČICA«, ilustriral M. Dominko	530 din
T. Seliskar: »VOLK POGOLTNIK«, ilustriral M. Sedej	500 din
G. Vidović: »KURIR MLADEN«, mladinski roman, prevod iz srbohrvaščine	750 din

4. DELA IZVEN ZBIRK — 9 knjig

a) T. Pavček: »IZ KRVI RDEČE«, zbornik, ki vsebuje 20 mrtvih pisateljev z njihovimi najzadnjejšimi umetniškimi tvorbami	1280 din
b) K. Urdin: »LJUBEZEN ZA REŠETKAMI«, prevod iz makedonščine	1420 din

c) I. Hariš-Gromovnik: »DIVERZANT«, prevod iz srbohrvaščine	1280 din
d) F. Tudjman: »ROJSTVO SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE«, prevod iz srbohrvaščine	940 din
e) Roy S. Neil: »IZPOLNJENA OBLJUBA«, prevod iz angleščine	1520 din
f) A. Vojinović: »HOTEL PARK«, memoarski roman, prevod iz srbohrvaščine	1070 din
g) Č. Čulić: »MORJE GNEVA IN SVOBODE«, zbornik o partizanskih borbah na Jadranu, prevod iz srbohrvaščine	1280 din
h) K. J. Beneš: »PAST«, prevod iz češčine	1440 din
i) I. Jan: »DRAŽGOŠE«, delo ki obravnava legendarno »Dražgoško bitko« na Gorenjskem	1010 din

NA ZALOGI SO ŠE KNJIGE IZ PRETEKLIH LET

MESEČNA REVIIJA »BOREC« — 12 zvezkov za leto 1962, letna naročnina	1000 din
MLADINSKA REVIIJA »KURIRČEK« — 10 zvezkov, letna naročnina	600 din

STENSKIE SLIKE PREDSEDNIKA REPUBLIKE MARSALA TITA

STENSKIE SLIKE ZNAMENITIH PARTIZANSKIH KRAJEV GRAFIKE, SLIKE, KIPI, REPRODUKCIJE DEL NAŠIH IN SVETOVNIH SLIKARJEV, VOŠČILNICE ZA VSE PRI-
LIKE, RAZGLEDNICE

GRAMOFONSKIE PLOŠČE — 20 najlepših partizanskih pesmi, ki jih poje originalni partizanski invalidski pevski zbor

Naročila sprejemamo direktno in preko zastopnikov

Možno obročno odplačevanje